

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 20.06.2018

Vår ref.: 201205772-36 og 200900533-36

Arkiv: 513

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Jørgen Kocbach Bølling

22959854/jboe@nve.no

BKK Varmer AS/Angarde AS – Konsesjoner for utvidelse av konsesjonsområder for fjernvarme i Fyllingsdalen og Paradis

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt BKK Varmer AS og Angarde AS reviderte konsesjoner for deres fjernvarmeanlegg i Bergen kommune, Hordaland fylke.

Den reviderte konsesjonen til BKK Varmer gir dem mulighet til å kunne levere fjernvarme til deler av Fyllingsdalen og en utvidelse i den nordøstlige delen av Paradis. Utvidelsen kommer som en følge av at det planlegges å legge fjernvarme gjennom Løvestakken, i sammenheng med den planlagte bybaneplanen i dette området.

Den reviderte konsesjonen til Angarde gjelder deres fjernvarmeanlegg på Spelhaugen i Fyllingsdalen. I Angardes reviderte konsesjon endres den fremtidige varmesentralen i anlegget fra pellets til flis. Videre økes installert effekt i den fremtidige varmesentralen i anlegget, og det gis utvidet frist for ferdigstillelse av anlegget. Angarde planlegger nå å bygge et kombinert varme og kraftanlegg, såkalt CHP anlegg, inne i fjellet ved Kroatjønneveien 11 A. Detaljene rundt varmesentralens utforming og bestykning vil bli avklart i en fremtidig detaljplanlegging av dette anlegget.

Søknader og behandling

BKK Varmer sendte inn sin søknad i epost av 04.04.2018. Angarde sendte inn sin søknad i epost av 09.04.2018. Søknadene er fremlagt etter en forutgående prosess i samråd med NVE om grenser mellom de to anleggene.

NVE sendte søknadene på felles høring i brev av 10.04.2018, med høringsfrist 25.05.2018. Følgende instanser fikk søknaden på høring; BANE NOR SF, Bergen kommune, BKK Nett AS. Fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune, naturvernforbundet i Hordaland og Statens Vegvesen – region vest. NVE ba BKK Varmer og Angarde om å informere berørte i de aktuelle områdene om høringen i tråd med plan- og bygningslovens regelverk for nabovarsling. Med berørte menes både grunneiere og rettighetshavere som kan berøres av fremtidig tilknytningsplikt og naboer som kan ha merknader til omsøkte endringer av varmesentralen på Spelhaugen. Vi ba også Bergen kommune om å legge søknadene ut til offentlig ettersyn, og vi kunngjorde høringen i aktuelle aviser.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innkommne merknader

Statens vegvesen – region vest skriver i brev av 16.04.2018 at de ikke har merknader til omsøkte utvidelse. De legger til grunn at utbygging som berører riks- eller fylkesveg blir gjort etter gjeldene regelverk og i samarbeid med dem.

Bane NOR skriver i brev av 10.05.2018 at tiltaket ikke vil berøre jernbanens interesser, og at de derfor ikke har merknader til søknadene.

Hordaland fylkeskommune skriver i brev av 22.05.2018 at det siden september 2017 har pågått planlegging mellom Bybanen Utbygging og BKK fjernvarme, BKK og VA etaten i Bergen kommune om legging av kabler og rør i gang og sykkelveitunellen mellom Kristianborg og Oasen i Fyllingsdalen. Det er nå prosjektert at fjernvarmerør, høyspentkabler og VA-rør blir lagt i grunnen i gang og sykkeltrase gjennom Løvestakken. Fylkeskommune har ingen andre merknader søknadene.

Bergen kommune skriver i brev av 01.06.2018 at saken er behandlet av byrådet. Kommunen er positiv til utvidelse av konsesjonsområdene for fjernvarme i Bergen kommune. Denne type tiltak vil bygge opp under kommunens mål om å bli fossilfri i 2020. Selv om en alternativ løsning i Fyllingsdalen vil være å bytte fra vannbåren oppvarming som bruker naturgass til en som bruker biogass, vil tilrettelegging for fjernvarme bidra til en relativt rask overgang til fossilfri oppvarming. Det er også positivt at området legges til et planlagt fortettingsområde i Fyllingsdalen. En utvidelse rundt bybanestoppet på Paradis er også positivt ettersom dette også er et sentralt fortettingsområde. Begge disse områdene skal i hovedsak reguleres til forholdsvis tett utbygging, og ligger derfor til rette for denne typen energitilførsel.

Fjernvarme-/nærvarmeutbygging på Spelhaugen vil kunne gi positive virkninger for området dersom utbyggingen blir en realitet. Området har plass til mange nye boliger, og fortetting her vil kunne fjerne litt av presset på øvrige grøntområder i Fyllingsdalen. Dersom Angarde skal ha mulighet til å få utviklet dette området er det behov for en noe utvidet tidshorisont. Dette er ytterligere aktualisert av at utbygging av bybanen til Fyllingsdalen i første omgang vil stoppe ved Oasen.

Kommunen vurderer de omsøkte fjernvarmetraseene som realistiske, men det forutsettes at justeringer for å tilpasse traseene til eksisterende og framtidig bebyggelse er mulig.

I gjeldende Kommuneplanens arealdel (KPA) er det tilknytningsplikt innenfor konsesjonsområdet for fjernvarme for nybygg, hovedombygging og feltutbygging med samlet areal på over 500 m² BRA. Tilknytningsplikten gjelder også for areal under 500 m² BRA dersom arealet er en del av et fremtidig større utbyggingsprosjekt. Videreutvikling av konsesjonsområder for fjernvarme er dermed positivt for kommunen mht. valg av miljøvennlige energikilder ved utbygging. I forslag til ny KPA er bestemmelsen om tilknytningsplikt for nye bygg og hovedbygg større enn 500 kvm videreført.

NVEs vurdering

NVE konstaterer at søknaden fra BKK Varme AS om utvidelse av konsesjonsområde er begrunnet med tilgang til økt kundegrunnlag. BKK Varme AS søker i denne omgang ikke om utvidelse av fjernvarmeanleggets installerte effekt. NVE legger derfor til grunn at økt energileveranser gir en mer rasjonell utnytting av etablert varmeproduksjon i fjernvarmeanlegget. Det forutsettes at fornybarandel i fjernvarmeanlegget holdes på et akseptabelt nivå. Gjeldende konsesjons formulering om fornybarandel videreføres, men NVE vil vurdere å sette konkrete krav til fornybarandel ved neste revisjon av anlegget.

En fjernvarmekonsesjon legger nødvendig grunnlag for at kommunen kan meddele tilknytningsplikt i nye plan- og byggesaker innenfor det konsesjonsgitte området. NVE vil i denne sammenheng minne om at en fjernvarmekonsesjon innebærer en overordnet rasjonalitetsvurdering av anlegget. NVE har ikke

gjort en vurdering av enkeltbygg innenfor konsesjonsområdet. Det oppfordres derfor til dialog mellom fjernvarmeutbygger og kommune før tilknytningsplikt pålegges enkeltbygg.

Angarde søker om å endre varmeproduksjon fra pellets til flis, øke installert grunnlasteffekt fra 1,65 MW til 3 MW og flytte varmesentralen i anlegget inn i fjellet ved Kroatjønneveien 11 A. Det planlegges å etablere et CHP-kogenereringsanlegg (produksjon av strøm og varme). Videre planlegges det ikke lenger for bruk av gass, men med bioenergi også som spiss- og reservelast. Detaljene rundt varmesentralens utforming og bestykning er avhengig av bybaneplanlegging, og Angarde oppgir at de vil fremlegge en detaljplan for behandling i medhold av energiloven på et senere tidspunkt. Fjernvarmeanleggets frist for ferdigstillelse søkes utvidet til 01.01.2027.

NVE konstaterer at Angardes reviderte planer for varmesentralen i Kroatjønneveien vil øke fornybarandelen i fjernvarmeanlegget. NVE legger dette til grunn for vår vurdering av anlegget. Samtidig konstaterer vi at Bergen kommune ønsker fjernvarmeutbyggingen velkommen. Vi vurderer det som rasjonelt å gi utvidet frist for ferdigstillelse av anlegget. Ny frist for ferdigstillelse av anlegget settes til 01.01.2025, i tråd med NVEs praksis. Vi vil sette som vilkår for en revidert konsesjon at det fremlegges en detaljplan for varmesentralen, i tråd med søknadens beskrivelse. Vi minner samtidig om at det planlagte CHP anlegget også vil kunne utløse krav til anleggskonsesjon i medhold av energiloven § 3-1, og krav til omsetningskonsesjon for salg av elektrisk kraft. Vi anbefaler Angarde å fremlegge søknader for dette ved fremlegging av detaljplan.

Når det gjelder området øst for Angarde sitt konsesjonsområde på Spelhaugen mener NVE at utbyggingsplanene for dette området per i dag ikke er konkrete nok til at det vil meddeles konsesjon her. Dette området inngår derfor ikke som et konsesjonsområde for fjernvarme i den nye konsesjonen. Ettersom området har vært på høring som et mulig konsesjonsområde, vil NVE vurdere forenklet behandling av en fremtidig søknad om utvidelse av Angardes fjernvarmeanlegg i dette området.

NVE konstaterer at hovedrørnettet i Angarde sitt fjernvarmeanlegg er noe endret sammenlignet med det tidligere konsesjonsgitte hovedrørnettet. NVE vurderer det reviderte hovedrørnettet som en rasjonell løsning. Dersom hovedrørnett i begge anlegg minner NVE om at dersom dette skal bygges vesentlig annerledes enn det som er spesifisert i konsesjonene skal det søkes om en konsesjonsendring. Endringer som utløser konsesjonsplikt er vesentlig endret trase for hovedrørnett eller dersom fjernvarmenett må bygges over bakkenivå. Eksempler på ikke konsesjonspliktige og konsesjonspliktige endringer er belyst i NVEs veiledere, som kan lastes ned her; <https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/fjernvarme/veiledere-og-rapporter/>. Dersom det er uklart om en eventuell endringer medfører konsesjonsplikt kan NVE bistå i vurderingen.

NVE vil presisere at en fjernvarmekonsesjon spesifiserer forsyningsområdets yttergrense, varmesentral og trase for hovedrørnett. Alt rørnett er altså ikke spesifisert i konsesjonen, og NVE forutsetter at både hovedrørnett og øvrig rørnett bygges i samråd med Bergen kommune og berørte grunneiere, herunder Statens vegvesen – region vest. NVE viser i denne sammenheng til vilkår nr. 11 i gjeldende fjernvarmekonsesjon for anlegget. Her fremgår følgende;

Konsesjonær må gjennom minnelige avtaler sørge for nødvendige rettigheter for fremføring av fjernvarmenett. Er det ikke mulig å inngå slik avtale kan det søkes om ekspropriasjon.

Før igangsetting av anleggsarbeider i nye områder skal konsesjonær kontakte kommune, fylkesmann, eier av vei og andre berørte for å avklare eventuelle virkninger for arealbruk og naturverdier, og undersøke muligheter for koordinering av fjernvarmerør med annen infrastruktur.

Dersom det viser seg at rørnett kan gi virkninger for naturmangfold eller kulturminner skal dette avklares med Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune før utbygging. NVE vil også

minne om at vannressursloven har flere alminnelige regler om vassdrag, som konsesjonærene må være kjent med, dersom det viser seg at fjernvarmenett kan påvirke vann og vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5, som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Dersom det viser seg at allmenne interesser kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven § 8. Planen må i så tilfelle sendes NVE for vurdering etter vannressurslovens bestemmelser. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. Dersom det viser seg at fjernvarmerør påvirker vann og vassdrag skal også tiltaket avklares med andre relevante lovverk, bl.a. lakse- og innlandsfiskloven. Tiltakshaver er ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for private interesser i vassdraget som følger av tiltaket.»

NVEs vedtak

NVE gir i medhold av energiloven § 5-1 BKK Varme AS og Angarde AS konsesjon som omsøkt. Konsesjonene er gitt med dagens standardvilkår og konsesjonenes kartvedlegg er oppdatert med et nytt konsesjonskart. Oppdatert konsesjon og kartvedlegg kan lastes ned på NVEs nettsted: www.nve.no/fjernvarme.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no. Eventuelle klager vil bli sendt BKK Varme AS og Angarde AS til uttalelse før saken legges frem for Olje- og energidepartementet.

Vi ber konsesjonærene om å underrette berørte grunneiere/ rettighetshaverne om tillatelsen. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger bl.a. om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter.

Med hilsen

Arne Olsen
Seksjonssjef

Jørgen Kocbach Bølling
Seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Angarde AS
BKK Varme AS

Kopi til:

BANE NOR SF

BKK NETT AS

Fylkesmannen i Hordaland

Hordaland fylkeskommune

Naturvernforbundet i Hordaland

Statens Vegvesen - region vest